

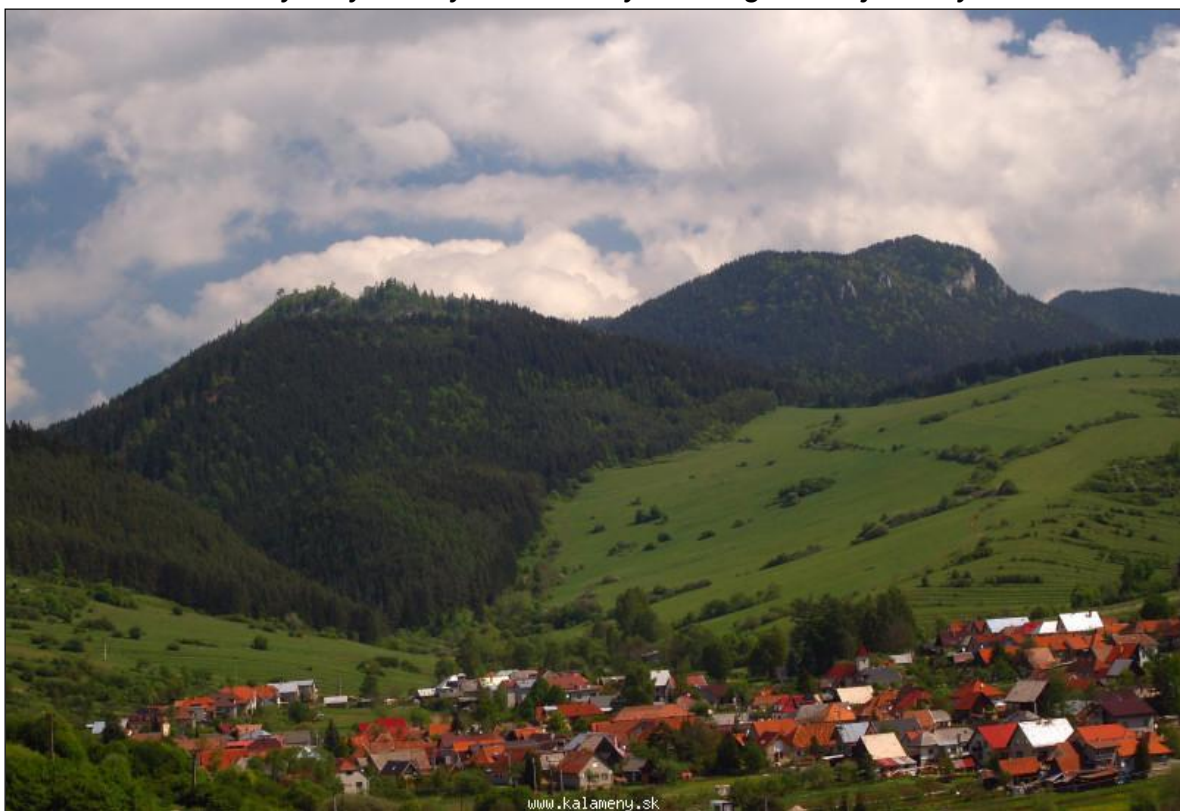
OBSAH

VÍZIA ROZVOJA OBCE KALAMENY	4
1. ÚVOD	5
2. CHARAKTERISTIKA OBCE	7
2.1 Stručná história obce	7
3. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ	9
3.1. Socioekonomická analýza	9
3.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	10
3.1.2. Ekonomická charakteristika	16
3.1.3. Cestovný ruch	19
3.1.4. Občianska vybavenosť	21
3.1.5. Vzdelávanie a kultúra	25
3.1.6. Životné prostredie	26
3.2. Analýza realizovaných opatrení	27
3.3. SWOT Analýza	28
3.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	30
4. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	33
4.1. Ciele a priority	33
4.2. Opatrenia a aktivity	36
4.3. Opis rozvojovej stratégie	46
4.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele	47
5. FINANČNÝ PLÁN	49
5.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie	53
5.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia	54
6. ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	55
6.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	55
6.2. Monitorovanie a hodnotenie	56
6.3. Harmonogram realizácie	57
ZÁVER	58

VÍZIA ROZVOJA OBCE KALAMENY

Víziou obce je progresívna obec využívajúca výhodnú geografickú polohu, umožňujúca rozvoj podnikania a cestovného ruchu a hospodársky rast za podmienok trvalo udržateľného rozvoja, obec s kvalitnou infraštruktúrou zameranou na uspokojenie potrieb svojich obyvateľov na najvyššej úrovni, využívajúca úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektora a občanov obce. Plánovaná budúcnosť obce je založená na predpoklade ekonomicko-hospodárskeho vývoja sídla a regiónu, a tým na prosperite občanov a ekonomickej životaschopnosti samosprávy obce. Jedným z cieľov je aj zabezpečenie vhodných podmienok pre harmonický a vyvážený život všetkých kategórií svojich obyvateľov.

1. ÚVOD

Uplynulá dekáda 20. storočia až po súčasnosť je ovplyvnená procesmi, ktoré výrazne predznamenal dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych, ale aj problémových dopadov na spoločnosť i jednotlivé spoločenstvá na Slovensku. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a potreby obyvateľov.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch). Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kalameny je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhodenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorít a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.
- 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Preto sa pre obdobie nasledujúcich 6 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. CHARAKTERISTIKA OBCE

2.1 Stručná história obce

Počiatky obce sú datované v roku 1264, keď ju vydedením zo starej občiny Liptovskej Teplej získal zeman Kelemen a usadil sa tu (podľa neho sa obec nazýva). Kalameny v 15.-16. st. patrili miestnym zemanom, ktorí tu žili v piatich kúriách. V roku 1584 tu stálo 5 zemianskych kúrií, v roku 1600 tu bolo 10 domov, ale len 3 železiarske domácnosti, prevahu mal stále šľachtický prvok. Rozvetvené potomstvo a príbuzenstvo pôvodného Klementa si pôvodný rodový majetok uchovalo po storočia. Samotný vznik Kalamien je priamo spätý s Liptovským hradom, ktorý sa nachádza neďaleko obce. V 80 rokoch sa tu uskutočnil archeologický prieskum, významné nálezy boli objavené pri archeologickom prieskume, uložené sú v Liptovskom múzeu v Ružomberku. Z vrcholovej plošiny hradu je vynikajúci výhľad takmer na celú Liptovskú kotlinu, vodnú nádrž Liptovská Mara, Západné a Nízke Tatry. Samotná obec sa nachádza na južnom úpätí Chočských vrchov v nadmorskej výške 568 m.

V obci sa tradične oslavuje sviatok Petra-Pavla a týmto apoštolom je zasvätený aj rímsko-katolícky kostol

Na kultúrne a spoločenské podujatia slúži kultúrny dom, v ktorom je umiestnený aj obecný úrad

V obci sa nachádza aj futbalové ihrisko, ktoré využíva miestne futbalové družstvo

Na zimné športové využitie má obec k dispozícii lyžiarsky vleč

Zaujímavosťou obce je termálny prameň, ktorý využívajú miestni obyvatelia, návštevníci zo širokého okolia aj zahraničia takmer po celý rok.

3. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom kľúčová. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu.

Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia.

Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, by mali prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

3.1. Socioekonomická analýza

Stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska v značnej miere determinuje model uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu.

Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

3.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Poloha a jej potenciál, prírodné danosti

Základnú charakteristiku, ľudský potenciál a smerovanie rozvoja obce najviac ovplyvňuje jej veľkosť. Väčšie obce majú oveľa širšie možnosti rozvoja, najmä v ekonomickej oblasti, ale aj v oblasti občianskej infraštruktúry. Väčšie obce často plnia funkciu strediskovej obce v štruktúre regionálneho osídlenia a sú ťahúňom rozvoja aj okolitých menších obcí. Ich úloha preto presahuje hranice ich katastrálneho územia. Naopak menšie obce majú na prvý pohľad obmedzenejšie možnosti ekonomického rozvoja. Ich potenciál a spoločenská hodnota je naopak skrytá v lepších možnostiach zachovania vidieckeho spôsobu života, uchovávaní kultúrnej hodnoty Slovenska a jeho regiónov a odkazu budúcim generáciám. Ekonomický rozvoj menších obcí je často spojený s úzkym prepojením na blízke väčšie, tzv. "strediskové" obce alebo blízke mestá. Obyvatelia často dochádzajú do väčších sídelných stredísk za prácou. Je však nesprávne zanedbávať možnosti ekonomického rozvoja v menších obciach a spoliehať sa len na blízke regionálne a mikroregionálne strediská. Každá obec má svoje špecifiká a je nesmierne dôležité ich analyzovať a na ich základe stanoviť rozvojovú stratégiu obce.

Obec Kalameny sa s počtom obyvateľov 443 k 31. 12. 2001 radí medzi malé obce na Slovensku. Vzhľadom na relatívne malú veľkosť je obec úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre malý počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto, blízka väčšia obec). Stále však ostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov na ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú určujúcim faktormi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný ale je nevyhnutné ho analyzovať a zapracovať jeho trendy do rozvojovej stratégie obce. Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídlacích v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Kalameny do Žilinského kraja a okresu Ružomberok (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV).

Žilinský kraj sa rozprestiera na ploche 6 801 km². Svojou rozlohou je tretím najväčším krajom Slovenskej republiky a zaberá 13,9 % z rozlohy štátu. Leží v severozápadnej časti SR, kde hraničí s Poľskou a Českou republikou. Na juhu hraničí s Banskobystrickým krajom, na východe s Prešovským a na západe s Trenčianskym krajom.

Okres Ružomberok sa nachádza v severozápadnej časti Žilinského kraja, v regióne Liptov, v západnej časti Liptovskej kotliny. Susedí s okresmi Martin, Dolný Kubín a Liptovský Mikuláš. Jeho prirodzenými hranicami sú pohoria Veľká Fatra na západe, Chočské vrchy na severe, Nízke Tatry na juhu a východe. Hlavná os

okresu prechádza v smere sever – juh.

Obec Kalameny sa nachádza pod južným úpäťm Chočských vrchov pri ústí Kalamenskej doliny, necelých 13 km od okresného mesta Ružomberok, v nadmorskej výške 568 m m.n.m. Vrchovinný chotár tvoria druhohorné horniny. Lesy sú v severnej časti obce a nachádzajú sa tu prevažne hnedé lesné pôdy.

Obec leží v blízkosti okresného mesta Ružomberok (12,7 km) a krajského mesta Žilina (77,8 km). Blízkosť veľkého mestského sídla významnou mierou ovplyvňuje vývoj v obci. V jeho okrajovom pásme sú sledovateľné väzby na jadro ťažiska osídlenia predovšetkým v intenzite dochádzky za prácou.

Územné vymedzenie týchto pásiem však nie je stabilné a statické. Ide o isté v čase premenlivé (pulzujúce) územia. Závisí to na rozvoji aktivít v jednotlivých pásmach a na rozvoji "sily" vlastného jadra ťažiska osídlenia. Obec samotná nie je schopná zabezpečiť dostatok ponuky práce pre obyvateľstvo rovnako ako šírku všetkých služieb, ktoré obyvateľstvo potrebuje. Obec má obmedzený trhový priestor pre širokú ponuku služieb. Nutnosť efektívneho zhodnocovania hmotných i finančných zdrojov prirodzene vytvára medzi väzby medzi mestom a obcou. Samotný región sa vyznačuje relatívnym dostatkom vlastných zdrojov, ktoré sú schopné zabezpečiť rozvoj a štrukturálne zmeny. Poloha obce zabezpečuje jej obyvateľom kvalitnú školskú, kultúrnu, technickú a dopravnú infraštruktúru. Blízkosť mestského sídla má vplyv na vývoj nezamestnanosti v obci, nakoľko početná skupina obyvateľov v obci migruje za prácou do mesta.

Obec Kalameny majú výhodnú geografickú polohu a disponujú dobrou polohou voči hlavným dopravným koridorom regionálneho a medzinárodného významu. V blízkosti obce sa

nachádzajú cesty E 50 – Žilina – Ružomberok, cesta 1. triedy I/64 (Žilina - Komárno) a I/11 (Žilina – Čadca).

V meste Žilina sa stretávajú tri cesty medzinárodného významu E 50 (Atlantik-Paríž-Praha-Ukrajina) a E 75 (Balt-Beograd-Atény) a E 442. Diaľnica D1 z Bratislavy do Košíc je v súčasnosti vybudovaná po Hričovské Podhradie (križovatka pri letisku), pokračovať bude tunelom Ovčiarsko medzi Žilinou a Lietavskou Lúčkou do tunela Višňové-Dubná Skala. Diaľnica D 3 od križovatky v Hričovskom podhradí je v súčasnosti v prevádzke po Horný Hričov. Pokračuje výstavba diaľničného privádzača do Strážova a na žilinskú estakádu. V blízkej budúcnosti začne výstavba úseku D3 ponad Vodnú nádrž Hričov smerom na Čadcu a Poľsko (prechod Skalité/Zwardoň).

Z pohľadu kvality života obyvateľov obce zohráva významnú úlohu lokalizácia významných inštitúcií.

Tabuľka 1: Sídla inštitúcií

Sídlo matričného úradu	Lúčky
Sídlo pracoviska daňového úradu	Ružomberok
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Liptovská Teplá
Sídlo Okresného súdu	Ružomberok
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Ružomberok
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Ružomberok
Sídlo Územnej vojenskej správy	Žilina
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Ružomberok
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Ružomberok

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ludské zdroje

Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je ľudský potenciál. Je výsledkom populačného a hospodárskeho vývoja regiónu.

V súčasnosti dochádza k prehľbovaniu rozdielov medzi mestským a vidieckym prostredím vo väčšine oblastí, najmä pokiaľ ide o kvalitu ľudského potenciálu (demografická, spoločensko-kultúrna, hospodárska, ekonomická oblasť) a jeho životné podmienky. To následne vyvoláva prehľbovanie aj medziregionálnych rozdielov, profilovanie jadrových a periférnych oblastí, jasne sa vyformovali problémové oblasti. Pretrvávajú dlhodobé narušenie prirodzenej formy osídlenia (mestskej a vidieckej štruktúry), v preľudnení miest a vyludňovaní malých vidieckych sídiel. Existujú rozdiely medzi kvalifikačnými štruktúrnymi charakteristikami ľudských zdrojov nielen medzi Bratislavou a ostatnými územiami, ale i medzi jednotlivými oblasťami SR ako i medzi ťažiskovými centrami osídlenia. Medziregionálna mobilita ľudských zdrojov je stále veľmi nízka ako dôsledok životného štýlu, ale tiež nepružného trhu s nehnuteľnosťami a bytmi.

Podľa údajov Štatistického úradu SR žilo k 31.12.2001 v obci Kalameny 443 obyvateľov, z toho 230 bolo žien a 213 mužov. K 31.12.2006 žilo v obci 478 obyvateľov, pričom žien bolo 242 a mužov 236. Priemerná hustota osídlenia územia obce je 53 obyvateľov/km² (k 31.12.2006), pričom priemerná hustota osídlenia okresu je 196 obyvateľov/km², Žilinského kraja 102 obyvateľov/km² a územia Slovenska 110 obyvateľov/km².

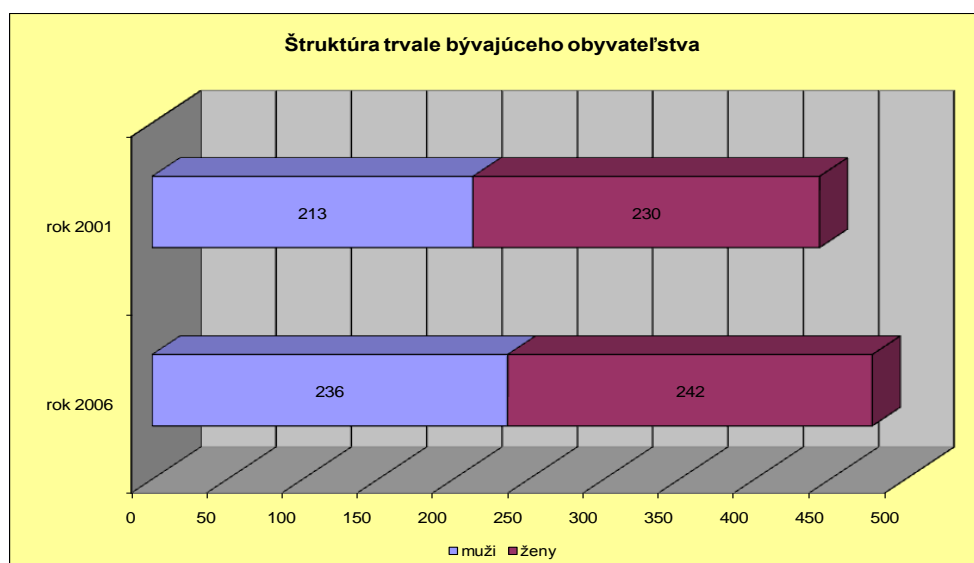
Tabuľka 2: Základné údaje o obyvateľstve

Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Kalameny	443	213	230	51,9	427	964	208	116	92	47,0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

V štruktúre trvale bývajúceho obyvateľstva prevládajú počtom muži nad ženami. V roku 2001 predstavoval podiel žien na trvale bývajúcom obyvateľstve obce 47,1 % a podiel mužov bol 52,9 %. K 31.12.2006 tento podiel predstavoval 46,6 % žien a 53,4 % mužov.

Graf 1: Štruktúra trvale bývajúceho obyvateľstva za rok 2001 a 2006

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, Štatistický úrad SR, údaje k 31.12.2006

Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru. Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania

bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci.

Vývoj počtu obyvateľov od roku 2001-2006 svedčí o postupnom zvyšovaní počtu obyvateľov a poklese úmrtnosti v obci. Mení sa aj veková skladba obyvateľstva, klesá podiel staršej generácie a poproduktívneho obyvateľstva a zvyšuje sa podiel obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku. Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení, ktorý vyjadruje, akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou.

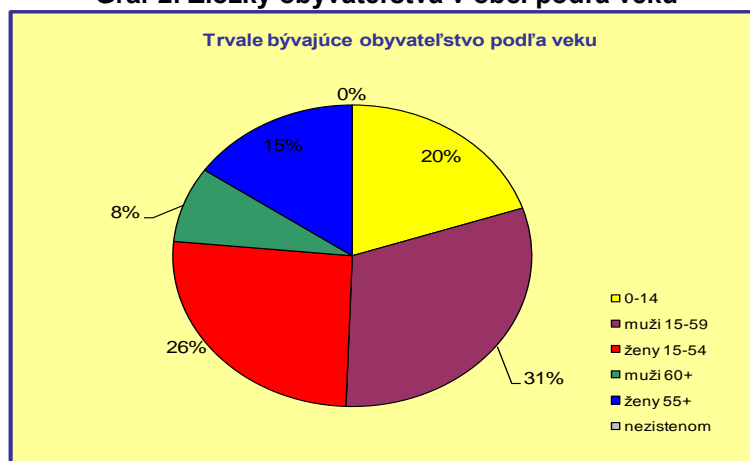
Zlepšenie indexu ekonomického zaťaženia - v prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k ešte väčšiemu zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

Tabuľka 3: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo							Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva		
	spolu	vo veku						vo veku (v %)		
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
Kalameny	443	88	136	115	36	68	0	19,9	56,7	23,5

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Graf 2: Zložky obyvateľstva v obci podľa veku

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, Štatistický úrad SR, údaje k 31.12.2006

Z hľadiska národnostného zloženia možno konštatovať, že zloženie obyvateľstva obce Kalameny je homogénne. Podľa údajov z roku 2001 obyvatelia slovenskej národnosti tvorili 98,5 % (abs. 397 obyvateľov) z celkových o počtu obyvateľov, obyvatelia českej národnosti tvorili 0,7 % (abs. 3 obyvatelia).

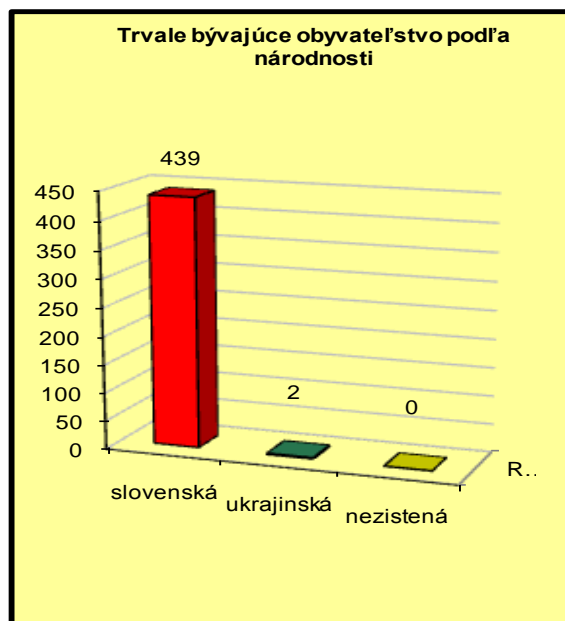

Tabuľka 4: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti				
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť		
		slovenská	ukrajinská	nezistená
Kalameny	443	439	2	0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov, a bytov 2001

Graf 3: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

V štruktúre obyvateľstva obce Kalameny podľa náboženského vyznania bola v roku 2001 najvyšším podielom zastúpená Rímsko-katolícka cirkev, ku ktorej sa hlási 95,5 % obyvateľov (abs. 385 obyvateľov), Evanjelická cirkev augsburského vyznania (0,5 %, abs. 2 obyvatelia, Grécko – katolícka cirkev (0,3 %, abs. 1 obyvateľ), iné a nezistené vyznanie / cirkev (2,5 %, abs. 10). Piaty obyvateľia sa nehlásili k žiadnemu vierovyznaniu.

Tabuľka 5: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania							
Podiel trvale bývajúceho obyvateľstva podľa náboženského vyznania / cirkvi							
Trvale obývané obyvateľstvo spolu	v tom náboženské vyznanie / cirkev						
	Rímsko-katolícka cirkev	Evanjelická cirkev augs. vyznania	Grécko-katolícka cirkev	Pravoslávna cirkev	Cirkev československá husitská	Nezistené vyznanie /cirkev/	bez vyznania
443	423	9	3	2	0	2	4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

3.1.2. Ekonomická charakteristika

Lokalizácia firiem ovplyvňuje ekonomickú i sociálnu úroveň v regióne najvýznamnejším spôsobom. Firmy ovplyvňujú rozvoj prostredníctvom:

- výroby a ponuky tovarov a služieb, čím uspokojujú kúpyschopný dopyt obyvateľstva
- sú rozhodujúcim zdrojom pracovných príležitostí, čím ovplyvňujú mieru nezamestnanosti
- sú zdrojom príjmov do verejných rozpočtov, t.j. do štátneho rozpočtu a rozpočtov miestnych a regionálnych samospráv.

Malé a stredné firmy v regióne zabezpečujú rôznorodosť ponuky tovarov a služieb ako aj rôznorodosť ponuky práce. Sú skôr adaptabilné na zmenu výrobných programov a skôr reagujú na zmenu dopytu. Na intenzite prepojenia firiem dodávateľsko-odberateľskými väzbami závisí, či sa v regióne prejaví ich multiplikačný efekt. Pozitívnym účinkom multiplikačného efektu je zvýšenie dopytu po produkcii vyrábanej v regióne a tak sa vytvára priestor pre ďalšie zvyšovanie produkcie firiem.

Ekonomický potenciál regiónu predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj v kraji je poznačený deformáciou z minulých období, najmä úpadkom priemyselnej výroby. Ovplyvnila ho strata výrobných trhov, drahé úvery, opotrebovanosť technologických zariadení a privatizácia.

Taktiež i zdedené jednostranné zameranie priemyslu na strojárstvo v obvodoch Martin, Kysucké Nové Mesto, hutníctvo bez surovínovej základne na Orave, prevládajúci monoštruktúrny charakter s 1 až 3 dominantnými výrobnými podnikmi na Orave a Kysuciach. Všetky tieto faktory, spolu s vybavenosťou v oblasti infraštruktúry spôsobili a spôsobujú, že rozvoj podnikania nie je na žiaducej úrovni. Pre hospodársko-sociálny potenciál územia je charakteristická jeho priemyselno-poľnohospodárska základňa.

Územie vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja, do ktorého spadá obec Kalameny, tvoria katastrálne územia miest a obcí dnešných okresov Čadca, Kysucké Nové Mesto, Bytča, Námestovo, Tvrdošín, Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin, Turčianske Teplice a Žilina.

Zaužívaným a najbežnejším ukazovateľom hodnotenia miery vyspelosti ekonomiky, intenzity rozvoja a miery životnej úrovne je hrubý domáci produkt (HDP). Žilinský kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k stredne výkonným regiónom SR. Tvorba hrubého domáceho produktu v sledovanom období rokov 2000 až 2004 má stúpajúci trend, čo naznačuje progresívny vývoj regionálnej ekonomiky.

V roku 2001 regionálny hrubý domáci produkt dosiahol hodnotu 108 628 mil. Sk v b. c., v roku 2004 bol 142 185 mil. Sk v b. c., čo v prepočte na 1 obyvateľa predstavuje 204 935 Sk v b. c. Objem v kraji vytvoreného HDP predstavuje 10,49 % podiel na vytvorenom HDP v SR. Výkonnosť ekonomiky kraja pozitívne ovplyvňujú aj priame zahraničné investície. Podľa porovnania stavu priamych zahraničných investícií k 31.12. 2005 sa Žilinský kraj v rámci SR nachádzal na treťom mieste s podielom 7,17 % za Bratislavským a Košickým krajom. Táto pozícia bola spôsobená príchodom nového investora (KIA), ktorý sa kladne prejavil na ekonomickom vývoji regiónu a mal pozitívny dopad aj na mieru nezamestnanosti a na vývoj priemernej mesačnej mzdy v celom kraji.

V rámci kraja sa však prejavujú výrazné rozdiely medzi jednotlivými okresmi, kedy priemerná mesačná mzda k 30.9.2006 bola v intervale od 12 580,- Sk v okrese Čadca do 19 053,- Sk v okrese Kysucké Nové Mesto.

Miera nezamestnanosti v sledovanom období rokov 2001 – 2005 je pod priemerom SR a pokles kopíruje pokles miery nezamestnanosti v SR.

Tendencia vývoja nezamestnanosti za posledné roky výrazne neklesla a v každom mesiaci sú ukazovatele nezamestnanosti iné. Nezamestnanosť v obci Kalameny je momentálne 4 %.

Ekonomika kraja je zastúpená všetkými odvetvami, pričom rozhodujúci je **priemysel a stavebníctvo**. Ťažiskovými odvetvami priemyslu sú automobilový priemysel, spracovanie kovov, chemická výroba, textilná výroba, celulózo-papierenská výroba. V kraji má ďalej zastúpenie strojársky a elektrotechnický priemysel.

Neopomenuteľnou súčasťou regiónu sú lesy, ktoré predstavujú potenciál pre obchod rôzneho druhu. Pokrývajú takmer 57% povrchu kraja. Poľnohospodárstvo má len malý význam pre ekonomiku kraja, pričom sa prevažne zameriava na finálne potravinárske produkty.

Priemysel Žilinského kraja je veľmi diverzifikovaný, so zastúpením rôznych odvetvových agregácií:

- **Výroba potravín a nápojov** (Hyza, a.s. Žilina, Kofola, a.s. Rajecká Lesná, Liptovská mliekareň, a.s. Liptovský Mikuláš, St. Nicolaus, a.s. Liptovský Mikuláš, Tvrdošínska mliekareň, s.r.o., Tvrdošín, Kysucké pekárne, a.s. Čadca)
- **Výroba kovov a kovových výrobkov** (Kovohuty Dolný Kubín, s.r.o., Precismetál, s.r.o. Žilina, Nová Zlievárenská Spoločnosť, s.r.o. Martin)
- **Strojársky priemysel** – patrí medzi najdôležitejšie odvetvia kraja (INA Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto, Glacier Tribometál Slovakia, a.s. Dolný Kubín, ZTS Strojárne, a.s. Námestovo)
- **Automobilový priemysel** – automobilový priemysel sa stáva hnacím motorom rastu ekonomiky kraja (KIA Motors Slovakia s.r.o.)
- **Elektrotechnický priemysel** – hlavným výrobným odborom je výroba telekomunikačných zariadení. Významné centrá elektrotechnickej produkcie sú napr. Tesla Liptovský Hrádok, a.s., Alcatel Slovakia a.s., Liptovský Hrádok, OVP Orava s.r.o. a i.
- **Farmaceutický priemysel** – Hoechst – Biotika, spol. s r.o. Martin
- **Chemický priemysel** – zaznamenáva útlm a do popredia sa dostáva výroba výrobkov z gumy a plastov (Rubena Slovakia a.s. Predmier)

- **Drevárska výroba** – má rozvinutú surovinovú základňu – Drevomax, s.r.o. Liptovský Hrádok, Turzovská drevárska fabrika, spol. s r.o. Turzovka, Drevoindustria Oravská píla, s.r.o. Oravská Polhora
- **Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera** – Mondi Business Paper SCP, a.s. Ružomberok, Tento a.s. Žilina

Z uvedeného vyplýva, že najväčší zamestnávateľia sú sústredení v okresných mestách a predovšetkým v krajskom meste Žilina, kde sa prejavuje aj najväčšia investičná aktivita.

Na zabezpečenie trvalého ekonomického rastu je potrebné skvalitniť výrobné technológie, zvýšiť konkurencieschopnosť a rast trhu a uskutočniť inštitucionálne a systémové zmeny. Podporovať rozvoj priemyslu využívajúceho domáce a miestne suroviny. Rozhodujúcu úlohu v niektorých regiónoch môže zohrať vhodná podpora malého a stredného podnikania a exportu.

Podnikateľské prostredie v okolí

V rámci obce absentujú väčší zamestnávateľia a podnikateľské prostredie je tvorené prevažne mikropodnikmi. Medzi najväčších zamestnávateľov v obci Kalameny patria:

- Jednota – 3 zamestnanci,
- Kaverna, Kalameny – 4 zamestnanci,
- Materská škola – 3 zamestnanci.

Medzi strategických zamestnávateľov v blízkosti obce patria tieto podniky:

- MONDI SCP a.s., Ružomberok: papierenská výroba
- ÚVN-SNP, Ružomberok, Nemocnica
- ZŠ a MŠ, Liptovská Teplá

Tab. č. 6: Najväčší zamestnávateľia v Žilinskom kraji:

Najväčšie podniky v Žilinskom kraji		
	Spoločnosť	Tržby (tis. Sk) 2006
1.	Stredoslovenská energetika, a.s., Žilina	20 909 820
2.	Mondi Business Paper SCP, a.s., Ružomberok	14 569 713
3.	INA Kysuce, a.s., Kysucké Nové Mesto	7 345 896
4.	Váhostav-SK, a.s., Žilina	4 669 709
5.	Ferona Slovakia, a.s., Žilina	4 344 837
6.	OFZ, a.s., Istebné1	3 549 645
7.	Tento, a.s., Žilina 2	3 484 245
8.	Euro Media SK, a.s., Žilina	2 646 309
9.	Trim Leader, a.s., Košťany nad Turcom	2 558 117
10.	Ecco Slovakia, a.s., Martin	2 543 350
11.	Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.o., Trstená	2 443 837
12.	Skybau, s.r.o., Žilina1	2 101 969
13.	Neografia, a.s., Martin	2 028 044
14.	Proxar Slovakia Int. Spedition, a.s., Ružomberok	1 693 245
15.	Kinex-KLF, a.s., Kysucké Nové Mesto	1 611 852
16.	COOP Jednota Liptovský Mikuláš, s.d., L. Mikuláš	1 526 522
17.	COOP Jednota Čadca, s.d., Čadca	1 429 400
18.	Kinex, a.s., Bytča	1 310 280
19.	COOP Jednota Žilina, s.d., Žilina	1 309 183
20.	Kofola, a.s., Rajecká Lesná	1 297 791
21.	Mondi Packaging Ružomberok, a.s., Ružomberok	1 228 679
22.	KIA Motors Slovakia, s.r.o., Žilina	1 166 000
23.	Quinn Plastics Slovakia, s.r.o., Žilina	1 119 542
24.	Duropack Turpak Obaly, a.s., Martin	1 098 994
25.	Liptovská mliekareň, a.s., Liptovský Mikuláš	1 044 475

Zdroj: www.etrend.sk

3.1.3 Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo). Hospodárske dôsledky cestovného ruchu na obec sú:

- tvorba nových pracovných miest a následné znižovanie nezamestnanosti
- zdroj príjmov a tvorba multiplikačného efektu
- pozitívne ovplyvňovanie zárobkovej situácie obyvateľstva, stimuluje ďalšie aktivity, a tak zlepšuje hospodársky a sociálny rozvoj obyvateľstva
- zvýšenie sebavedomia obyvateľstva, stimulácia rozvoja infraštruktúry – regiónu
- dôležitý faktor medzinárodnej spolupráce

Tieto skutočnosti jasne dokazujú nutnosť a potrebu tvorby a realizácie ďalších projektov a zároveň nutnosť venovať zvýšenú pozornosť tejto oblasti.

Obec má vynikajúcu východiskovú polohu k atraktívnym cieľom letnej i zimnej aktivity. Čo sa týka letnej turistiky, záujemcovia majú možnosť navštíviť neďaleko vzdialené termálne kúpalisko v Liptovskom Jáne a priamo v obci Kalameny sa nachádza prírodný minerálny prameň, ktorý využívajú návštevníci zo širokého okolia aj zahraničia takmer po celý rok. Termal Park Bešeňová a jeden z najväčších aquaparkov na Slovensku Tatrallandia sa nachádzajú tiež v blízkom okolí.

Iba 2 km vzdialené Kúpele Lúčky ponúkajú liečbu na choroby pohybového ústrojenstva a na ženské choroby.

V zimnom období je k dispozícii viacero známych lyžiarskych stredísk. Medzi väčšie a známejšie lyžiarske strediská v okolí patria:

SKI PARK Ružomberok, SKI PARK Jasná, obidve sú umelo zasnežované, ďalej sa v okolí nachádzajú Park Snow – Liptovské Revúce, Lyžiarske stredisko Ľubochňa – Vyšné Krátke. Medzi menšie lyžiarske strediská patria SKI Park Turík, Lyžiarske stredisko v Lúčkach a priamo v obci Kalameny sa nachádza tiež malé lyžiarske stredisko, ktoré využívajú miestni obyvatelia, prípadne z priľahlých obcí.

Poľovnícky revír sa nachádza priamo v obci, taktiež v obciach Lúčky a Turík.

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch, a to aj podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov z fondov EÚ. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

Agroturizmus zahŕňa špecifické činnosti agropodnikateľských subjektov v daných miestnych ekonomických a prírodných podmienkach, zameraných na uspokojovanie rekreačných potrieb a záujmov turistov a následne dosahovaním zisku. Základnými zložkami agroturizmu sú ubytovacie služby, stravovacie služby a špecifické činnosti ponúkané agropodnikateľmi. Hlavnými dôvodmi rozvoja cestovného ruchu na vidieku je nízka surovinová a energetická náročnosť, zrýchľovanie obehu prostriedkov a akcelerácia hospodárskeho rozvoja, vhodná náhrada útlmových a ekologicky zaťažujúcich výrobných a odľahčenie životného prostredia

Tabuľka 7: Stručná charakteristika podnikateľského prostredia

Predajňa potravinárskeho tovaru	nie
Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	nie
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	nie
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, botel)	nie
Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping **** až *	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	nie
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

3.1.4 Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou.

Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života. Nedostatočná technická infraštruktúra obmedzuje rozvoj miest a obcí. Technická infraštruktúra je charakteristická dlhou životnosťou a značnou náročnosťou na investičné zdroje. V rámci jej budovania je potrebné zohľadniť skutočnosť, že je málo mobilná a nie je možné ju prispôbiť novým podmienkam.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia, ako aj veľkosťou sídiel. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu na rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Kanalizácia

Obec Kalameny v súčasnosti nedisponuje vybudovanou kanalizáciou. Odkanalizovaniu sídiel a úrovni čistenia komunálnych odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) je potrebné venovať značnú pozornosť. Úprava zákona o vodách (zákon č.

364/2004 Z. z.), stanovuje povinnosť odvádzať komunálne odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Aglomerácie od 2 000 do 10 000 EO (ekvivalentných obyvateľov) sú povinné takéto odvádzanie zabezpečiť do konca roku 2015 a aglomerácie nad 10 000 EO do konca roku 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko-biologických ČOV).

Vodovod

Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). Obec Kalameny má kompletne pokrytie verejným vodovodom. Prevádzkovateľom vodovodu je Vodárenská spoločnosť a.s. Ružomberok.

Plynofikácia obce

Obec nedisponuje v súčasnej dobe komplexnou plynofikáciou. Táto skutočnosť núti obyvateľov využívať alternatívne zdroje energie, ktoré majú škodlivý vplyv na životné prostredie. Rozvoj energetických sietí v obciach je potrebné koordinovať s rozvojom ekonomických aktivít a spotrebou obyvateľstva v regióne. Ďalšie dobudovanie plynofikácie podmieňuje Slovenský plynárenský podnik ekonomickou návratnosťou investície. Dokončenie je z pohľadu obce a jej rozpočtu mimoriadne finančne náročné a vyžadovalo by použitie cudzích finančných zdrojov. Celkové pokrytie plynom v obci je 25%, prevádzkovateľom je SPP Bratislava. Plyn chýba vo vedľajších častiach obce.

Tabuľka 8: Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Kalameny

Pošta	nie
Káblová televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy - názov	Lipt. Teplá
Najbližšia zastávka vlakov osob. dopravy - vzdialenosť v km	5

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je zameraná na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce a práve

tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné.

Zdravotná infraštruktúra

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v obci a kvalitu života v obci celkovo. V súčasnosti v obci nefunguje zdravotné stredisko. Odbornú zdravotnú starostlivosť majú občania zabezpečenú v obci Lúčky, kde je obvodný lekár a stomatológ. Najbližšia nemocnica je v meste Ružomberok, ktoré je od obce vzdialené 12,7 km. Uvedená vzdialenosť je prijateľná, a navyše vybudovanie a udržiavanie zdravotného strediska v obci veľkosti obce Kalameny nie je ekonomicky efektívne.

Kultúrna infraštruktúra

Kultúrno-spoločenská činnosť obyvateľov obce je realizovaná predovšetkým v kultúrnom dome. V kultúrnom dome sa nachádza 1 sála s kapacitou 120 miest, kuchynka a šatne a vlastným funkčným ozvučením. Kapacita kultúrneho domu umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne školské podujatia, divadelné predstavenia, príležitostné oslavy, koncerty a diskotéky pre mládež. Priestory kultúrneho domu je využívaný taktiež SČK, DPO. Fungujúca kultúrna infraštruktúra je dôležitá pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu, pretože poskytovaním adekvátnych priestorov na konferenčné, prednáškové, kultúrno-spoločenské a iné účely sa dosiahne vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti obce.

Na základe zasadnutia – plánované aktivity 2007 – 2013 sa plánuje rekonštrukcia kultúrneho domu a Obecného úradu. Rekonštrukcia zahŕňa zateplenie obvodových stien, výmenu okien, dverí, opravu strechy a vybudovanie nových kancelárií a internetovej miestnosti.

V obci sa nachádza knižnica. Obecné zastupiteľstvo komunikuje s občanmi prostredníctvom obecného rozhlasu, obežníkov, miestnych novín a web stránky – www.kalameny.sk

Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v tradičných rodinných domoch a bytoch. Pri porovnaní s priemernými ukazovateľmi štandardu bývania okresu Ružomberok sa zistilo, že bytový fond v obci sa vyznačuje vyšším plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytých miestností.

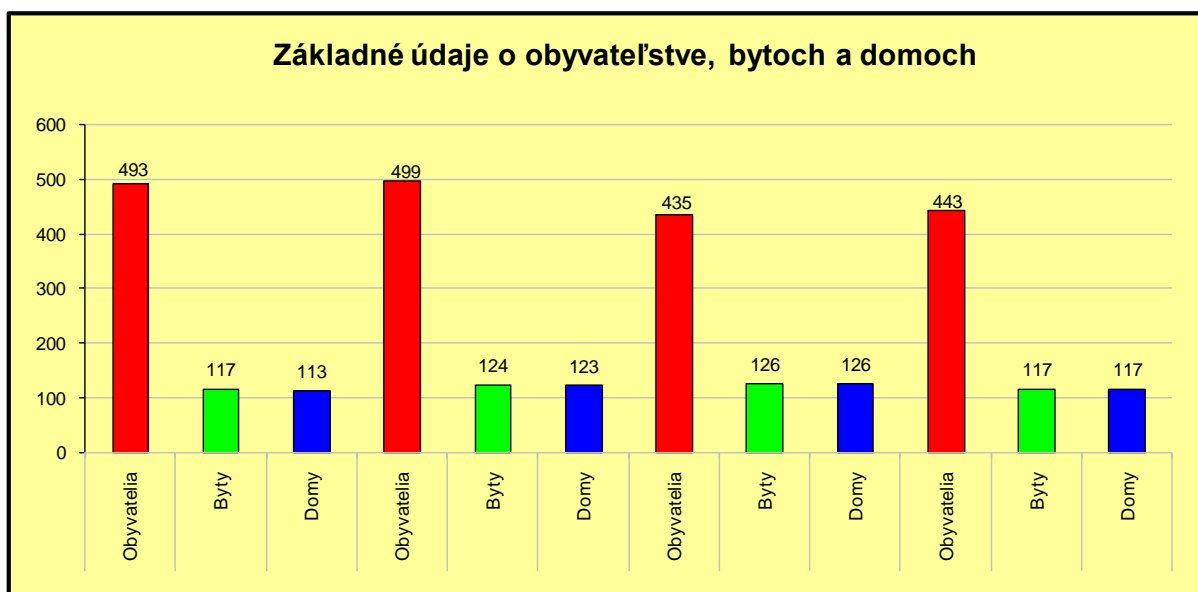
Tabuľka 9: Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch

Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch												
Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Kalameny	493	117	113	499	124	123	435	126	126	443	117	117

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Graf 4: Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. ukazovateľom obložnosti, vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, automatickou práčkou, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil atď. Vybavenosť trvalo obývaných domov v niektorých prípadoch značne zaostáva za priemerom okresu Ružomberok, vo viacerých z prípadov je vybavenosť vyššia ako priemer Slovenskej republiky.

Tabuľka 10: Ukazovateľ obložnosti

	Priemerný počet				
	trvale bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu
Kalameny	3,79	68,50	4,08	0,93	18,1
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9
Priemer okresu	3,25	55,60	3,17	1,03	17,1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Tabuľka 11: Vybavenosť trvale obývaných bytov

	Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytňami miestnosťami (v %)
	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automaticko u práčkou	rekreačno u chatou, domčekom chalupou	osobným automobilm	počítačom	
Kalameny	67,5	91,5	55,6	1,7	41,0	11,1	83,8
Priemer SR	58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5
Priemer okresu	74,9	93,5	59,0	5,3	32,8	10,7	66,9

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

3.1.5 Vzdelávanie a kultúra

Obce ako územné samosprávne subjekty vykonávajú pôsobnosť verejnosprávneho charakteru vo veciach kultúry v rozsahu ustanovenom zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v rozsahu ustanovenom osobitnými zákonmi. Podľa novely zákona o obecnom zriadení z 2. októbra 2001, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2002, obec zabezpečuje výstavbu a údržbu kultúrnych zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce. Utvára podmienky na kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť; zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov a vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Školstvo

Účelom koncepcie školstva je v rámci decentralizácie a transformácie štátnej správy podporovať rozvoj základných škôl, stredných škôl, mimoškolských a predškolských zariadení s cieľom tvorby optimálnych podmienok pre výchovno-vzdelávací proces. Základné spoločenské zmeny, s ktorými sú spojené novo sa formujúce ekonomické vzťahy a sociálne postavenie ľudí v nich, sa prejavujú aj v požiadavkách na jedinca ako pracovnú silu. Cieľom školskej politiky v duchu Národného programu výchovy a vzdelávania a v duchu európskej dimenzie je zlepšenie kvality a efektívnosti školského vzdelávania, aby sa mladým ľuďom zabezpečilo, že im budú vštepené adekvátne schopnosti a zručnosti, ktoré im umožnia stať sa informovanými, aktívnymi a zodpovednými občanmi a tým sa zabezpečí ich integrácia do spoločnosti a pripravenosť pre pracovný život.

V obci Kalameny sa nachádza jedna materská škola bez právnej subjektivity so sídlom Kalameny 4. V školskom roku 2008/2009 navštevuje materskú školu 10 detí, pričom predpoklad na ďalší školský rok 2009/2010 je 15 detí.

Samotná predškolská výchova je zameraná na výchovu a vzdelávanie detí od raného veku po vstup do základnej školy. Materská škola rozvíja osobnosť dieťaťa po stránke perceptuálno-motorickej, kognitívnej a sociálno-emocionálnej, pomáha rodine plniť jej výchovnú funkciu.

Predškolská výchova zohráva dôležitú úlohu pri vyrovnávaní rozdielov medzi deťmi z rozličného socioekonomického a kultúrneho prostredia, dôležitú úlohu zohráva pri včasnom diagnostikovaní porúch vo vývine dieťaťa. Je potrebné umiestňovať čo najväčší počet detí do MŠ a to nielen vzhľadom na krízu rodiny, ale najmä preto, aby sa zvýšila kvalita ich ďalšieho vzdelávania. Materská škola plní kľúčovú úlohu v zlepšení pripravenosti žiakov pre vstup na ZŠ.

Inštitucionálna predškolská výchova, ktorá sa realizuje v materských školách, predstavuje rovnocennú účasť výchovno-vzdelávacej sústavy. Zabezpečuje výchovu a vzdelávanie detí predškolského veku (zákon č. 353/1994 o predškolských zariadeniach). Podľa deklarácie práv dieťaťa má právo navštevovať materskú školu každé dieťa od 3 do 6-tich príp. 7-mich rokov. MŠ je pre dieťa dôležitá a nezastupiteľná, najmä z hľadiska vývinového zrenia a sociálnej adaptácie. Výchovno-vzdelávací proces v MŠ sa riadi platnými učebnými osnovami pre príslušný typ školy, schválenými MŠ SR pre všetky druhy škôl.

V obci sa nenachádza základná škola. Deti navštevujú základnú školu v susednej obci Liptovská Teplá, ktorá je spoločným školským obvodom oboch obcí.

V školskom roku 2008/2009 navštevuje školu 48 žiakov, pričom predpoklad na ďalší rok je 46 žiakov.

Kultúrne podujatia

Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia organizované obcou v minulosti boli:

Tabuľka 12: Kultúrne podujatia

Názov kultúrneho podujatia	Rok konania	Počet návštevníkov
Ples starostu obce	každoročne	110
Oslavy obce	každoročne	200
Deň matiek	každoročne	80
Karneval	každoročne	100 a viac
Posedenie s dôchodcami	každoročne	100
Letný tábor	každoročne	30
Mikuláš	každoročne	90

3.1.6 Životné prostredie

Najväčším producentom znečistenia ovzdušia v Žilinskom kraji sú Severoslovenské celulózy a papierne (SCP) a. s. Ružomberok. Na znečisťovaní ovzdušia sa podieľajú predovšetkým produkciou emisií tuhých znečisťujúcich látok, emisii oxidu siričitého SO₂, oxidoch dusíka NO_x a nezanedbateľný je aj prínos k emisiám oxidu uhoľnatého CO. Ďalším znečisťovateľom životného prostredia sú Považské chemické závody š. p. Žilina. V okolí je pôda kontaminovaná chrómom

Územie okresu Ružomberok tvorí Liptovská kotlina, ktorú ohraničujú na západe Malá a Veľká Fatra, na severe Chočské vrchy, Západné Tatry a juhozápadné svahy Vysokých Tatier. Celú južnú časť vyplňujú Nízke Tatry. Na geologickej stavbe územia okresov Liptova sa podieľajú horniny kryštalinika, mezozoika, paleogénu a kvartéru. Výškové rozdiely medzi

dnom kotliny a vrcholovými časťami pohorí podmieňujú výskyt husto zoradených klimatických, pôdnych i vegetačných pásiem. Klimatické pomery sú kotlinové s veľkou inverziou teplôt, čo sa najvýraznejšie prejavuje v západnej časti. Priemerná januárová teplota sa pohybuje od -50C do -90C, priemerná júlová teplota sa pohybuje od 100C do 160C, priemerný ročný úhrn zrážok predstavuje v kotlinách 700-800 mm a v pohoriach 1200-1600 mm. Hydrogeografickou osou je rieka Váh s najvýznamnejšími prítokmi:

- Hybica, Belá, Smrečianka, Jalovský potok, Kvačianka (pravostranné prítoky),
- Ipoltica, Boca, Štiavnica, Demänovka, Podlužanka, Kľačianka, Ľupčianka, Revúca, Ľubochňianka, (ľavostranné prítoky).

Územie je bohaté na minerálne a liečebné pramene, využívané v kúpeľoch Lúčky, Korytnica, v termálnych kúpaliskách Liptovský Ján a Bešeňová, minerálne pramene (hlavne sadrovcové, zemité a sírovodíkové) sa využívajú na pitie nielen miestnymi obyvateľmi. Najznámejšie sú v Korytnici, Lipt. Sliačoch, Bešeňovej, Lipt. Jáne, Závažnej Porube, Kvačanoch.

V obci Kalameny sa nenachádza skládka odpadu. Odvoz komunálneho odpadu na skládku je zabezpečovaný Technickými službami mesta Ružomberok. Odpad sa odváža na skládku v Ružomberku. V obci je zavedený separovaný zber (plasty, papier, sklo, železný šrot), pravidelne sa realizuje zber PET fliaš. Obec nemá vlastné kompostovisko, no v budúcnosti ho plánuje vybudovať.

3.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia, mobilizáciou vnútorných zdrojov regiónu ako aj získaním mimoregionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výška nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Tabuľka 13: Realizované projekty

Názov realizovaného projektu	Rok	Popis projektu	Výška nákladov (v Sk)	Dotácia (v Sk)	Poskytovateľ dotácie
Detský park	2005	Výstavba detského parku	50 000		
Miestny rozhlas	2005	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	120 000	60 000	
Prístavba soc. zariadení KD	2006	Prístavba a zastrešenie soc. zariadení KD	1 800 000		
Výmena verejného osvetlenia v obci	2007	Úplná rekonštrukcia VO	150 000		
Povrchová úprava popri potoku	2008	Navezenie živého materiálu	50 000		

3.3. SWOT Analýza

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v danom projekte, obchodnej príležitosti, prípadne v inej situácii, v ktorej sa nachádza organizácia so snahou uskutočniť určitý cieľ. Zahrňuje monitorovanie marketingového interného aj externého prostredia. Pomáha ujasniť si súčasnú situáciu a zhodnotiť potenciál.

Silné stránky

- dobrá geografická a dopravná poloha obce
- z hľadiska polohy okresu – výhodná poloha obce na rozvíjanie regionálnych a nadregionálnych kooperačných vzťahov
- vhodné prírodné, kultúrne a klimatické podmienky na rozvoj rekreácie a cestovného ruchu v obci
- blízkosť rekreačných stredísk – lyžiarskych vlekov, termálnych kúpalísk, aquaparkov, kúpeľov a pod.
- lyžiarsky vlek a termálny prameň nachádzajúci sa priamo v obci
- vysoká rozmanitosť atraktivita kultúrneho dedičstva a súčasnej kultúry
- bohatý kultúrny, športový a duchovný život v obci
- lokalizácia väčších podnikov v regióne
- potenciál pre rozvoj podnikania a vytvorenie nových pracovných príležitostí
- dostatok voľných pozemkov vhodných na podnikateľské účely
- poľovnícky revír nachádzajúci sa priamo v obci
- fungujúci separovaný zber – sklo, papier, plasty, železo ...
- vysoká angažovanosť obyvateľov obce na veciach spoločných a verejných
- skúsený manažment obce v úzkom prepojení s obyvateľmi obce
- aktívna spolková činnosť

Slabé stránky

- nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov
- chýbajúca kanalizácia v obci
- nedostatočne vybudovaná plynofikácia obce
- chýbajúca skládka komunálneho odpadu v obci
- slabá propagácia okolia v oblasti cestovného ruchu a nepostačujúca koordinácia a úroveň marketingových aktivít
- nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj infraštruktúry obce (školsťvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, kultúra, životné prostredie a pod.)
- málo vhodných pracovných príležitostí v obci, nevytváranie nových
- dochádzka za prácou, migrácia
- stagnácia v oblasti podnikania
- chýbajúce verejné internetové pripojenie v obci
- slabá úroveň sociálnych služieb
- zlý stav kultúrnych zariadení

- chýbajúce reštauračné a ubytovacie zariadenie v obci
- klesajúca populácia, nízka natalita, vysoká mortalita
- slabá osвета a informovanosť občanov

Príležitosti

- prílev zahraničných investícií do regiónu
- efektívne zhodnotenie svojich ekonomických možností
- lepšie využitie prostriedkov zo štátnych zdrojov a z európskych fondov
- zintenzívnenie väzieb s okolitými obcami
- vytvorenie, upevnenie partnerských vzťahov s podnikateľskou sférou
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšenie podmienok podnikateľského prostredia
- rozvoj nových druhov aktivít v oblasti cestovného ruchu a rekreácie
- preferovanie aktivít založených na využívanie miestnych zdrojov
- zlepšenie kvality služieb
- posilnenie environmentálneho vedomia, rozvoj ochrany prírody
- vybudovanie kanalizácie
- dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov
- rekonštrukcia budovy OcÚ a KD
- výkup pozemkov so zámerom vybudovať rekreačné zariadenie
- zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce

Ohrozenia

- nevyhovujúci stav miestnych komunikácií – vedie k stagnácii v mnohých oblastiach života obce
- nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie a udržanie už existujúcej kultúrnej a školskej infraštruktúry
- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- časté zmeny v oblasti legislatívy, pomerne neprehľadný právny systém, zložitá orientácia v právnych predpisoch
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe, neubúdanie byrokracie
- nevyváženosť z pohľadu ponuky a dopytu na existujúcom trhu práce
- odchod mladých kvalifikovaných ľudí – migrácia za prácou do veľkých miest, zahraničia
- postupné zhoršovanie stavu životného prostredia, pri nerešpektovaní ich základných zákonitostí
- nízka miera vymožiteľnosti práva v oblasti životného prostredia
- znižovanie množstva a kvality prírodných zdrojov
- nepriaznivý demografický vývoj – trend starnutia obyvateľstva

3.4 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti), ktoré pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Išlo predovšetkým o okresy alebo ich časti, kde sa rozhodujúca výrobná aktivita dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergencie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou,

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov,
4. zachovanie a ochrana životného prostredia v obci.

Kohézne porovnanie faktorov rozvoja

Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej výhodná geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obce v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Obec Kalameny sa nachádza v regióne so značným potenciálom pre rozvoj priemyslu v okolí. V budúcnosti sa očakáva rozvoj priemyslu a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a pridanej hodnoty. Kvalitné podmienky pre umiestnenie firiem a závodov v spojení s relatívnym dostatkom zdrojov v regióne tiež vzbudzujú značný záujem zahraničných investorov.

Blízkosť významného mestského sídla Ružomberok prepojeného s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša so sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody, ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a

predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce. Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

Koherentné poradie disparít

Disparitou pre obec je jej veľkosť, ktorá vo významnej miere ovplyvňuje zloženie a efektívnosť miestnych verejných výdavkov. Preto v dôsledku ďalšieho presunu kompetencií na obce by bolo potrebné sa podrobnejšie zaoberať vzťahom medzi efektívnou veľkosťou samosprávnej jednotky a vplyvom obyvateľov na rozsah a štruktúru poskytovaných miestnych verejných služieb.

Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

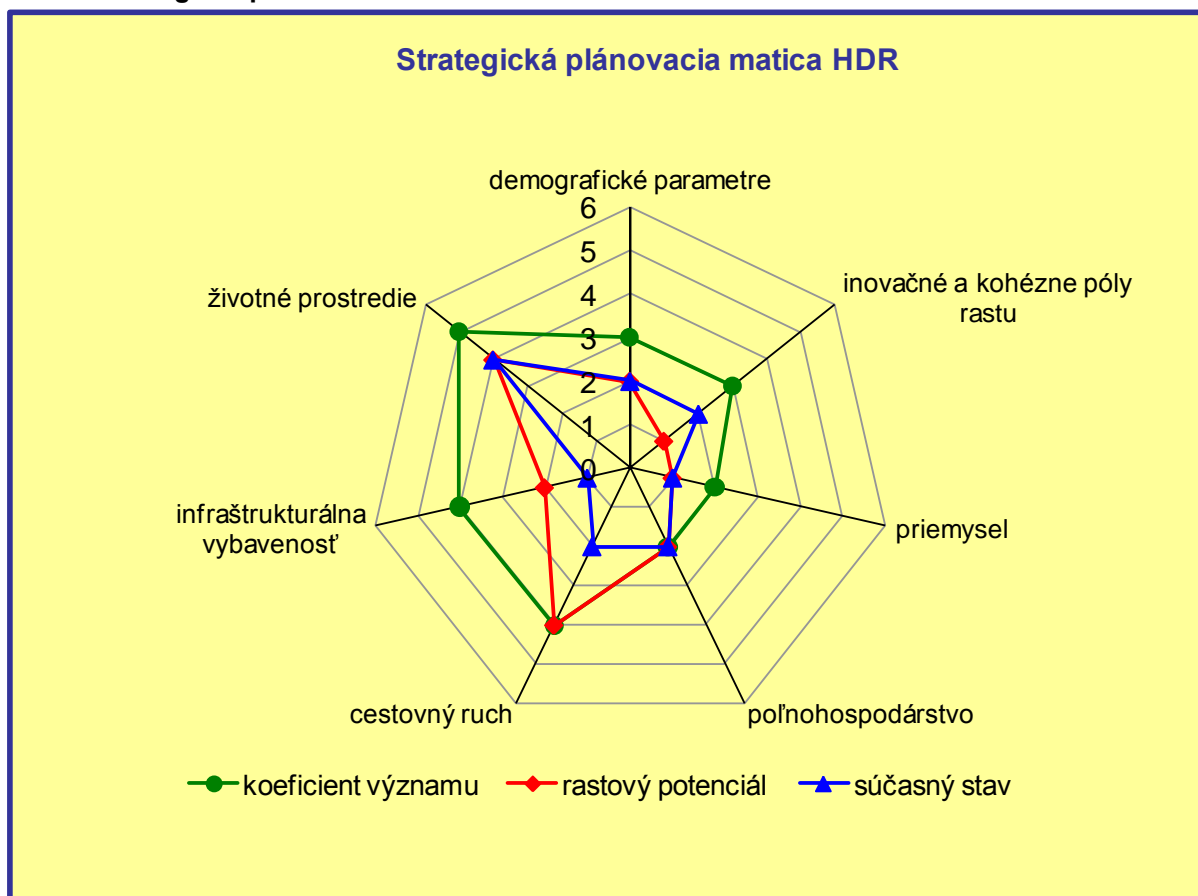
Jednou z disparít obce, ktorá vyžaduje riešenie v strednodobom horizonte je dobudovanie kanalizácie ČOV v obci. Na základe novej úpravy Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z., sa stanovuje povinnosť odvádzať komunálne odpadové vody verejnými kanalizáciami. Aglomerácie od 2 000 do 10 000 EO (ekvivalentných obyvateľov) sú povinné takéto odvádzanie zabezpečiť do konca roku 2015 a aglomerácie nad 10 000 EO do konca roku 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií.

Nedobudovanie dopravnej infraštruktúry spôsobí zaostávanie regiónu a nevhodný režim dopravy zvýši záťaž životného prostredia aj priamo v obci. Dopravná infraštruktúra a jej napojenosť na nadradené dopravné ťahy je bezprostredne podmieňujúcim faktorom alokácie firiem v obci alebo jej okolí. Vybudované cestné a železničné siete v regióne umožňujú približovať materiály, tovary i obyvateľstvo k rozvojovým pólom.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Graf 5: Strategická plánovacia matica HDR

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti, ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráм rozvoja, kvalitné životné prostredie, priaznivé sú demografické parametre. Parametre pre poľnohospodárstvo a priemysel v obci, ktorý je založený prevažne na mikro, malých a stredných podnikoch sú priemerné. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje priemerné hodnoty, ktoré však sú čiastočne vyvážené blízkosťou k inovačným a kohéznym pólom rastu. Napriek tomu je zreteľný ich rastový potenciál.

Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce vo výbornom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným pre rozvoj ostatných parametrov.

4. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja).
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce.
- **výsledky ankety** – pomocou nich majú byť do PHSR premietnuté potreby, názory a myšlienky o jej budúcom smerovaní z pohľadu obyvateľov
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy (napr. nové normy v oblasti ochrany Životného prostredia).

4.1 Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kalameny je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a ciele		
Č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: <ul style="list-style-type: none">- priemysel- cestovný ruch- ostatné služby- poľnohospodárstvo
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Anketa

Anketa na získanie vstupov v rámci prípravy PHSR od obyvateľstva prebehla formou anonymného dotazníka. Ankety sa zúčastnilo 30 respondentov, čo činí 6,26 % z celkového počtu obyvateľov obce, teda uvedené údaje sú len orientačné, nie sú smerodajné. Obyvatelia obce odovzdávali vyplnené anketové lístky na obecnom úrade.

Výsledky ankety

Časť ankety bola zameraná na určenie miery spokojnosti obyvateľov s jednotlivými faktormi kvality života, pričom najvyššia miera spokojnosti sa pohybovala v oblasti hodnôt 4-5, najnižšia v oblasti 1-2. Na základe výsledkov ankety možno skonštatovať celkovú spokojnosť občanov s úrovňou školstva, s možnosťou kultúrneho a športového vyžitia, obyvatelia sú pomerne spokojní tiež s kvalitou životného prostredia, na druhej strane obyvatelia nie sú spokojní s dostupnosťou vodovodu a úrovňou plynofikácie.

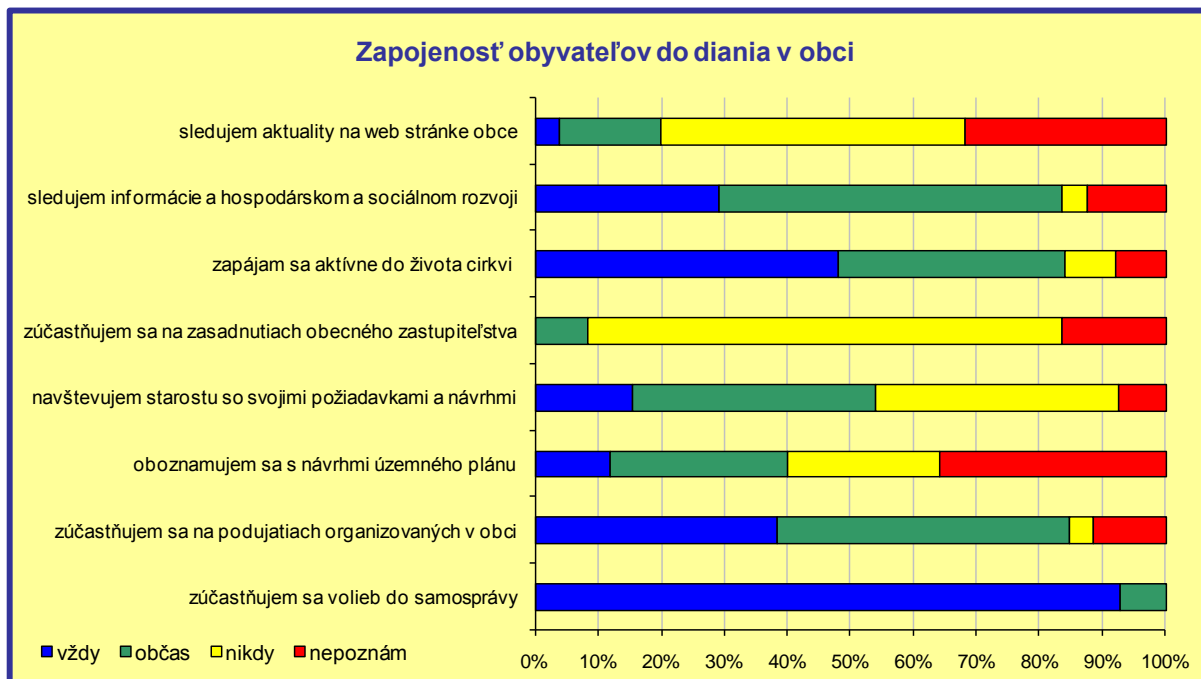
Graf 6: Spokojnosť občanov so životom v obci

Zdroj: Výsledky ankety (5 – najlepšie, 1 – najhoršie)

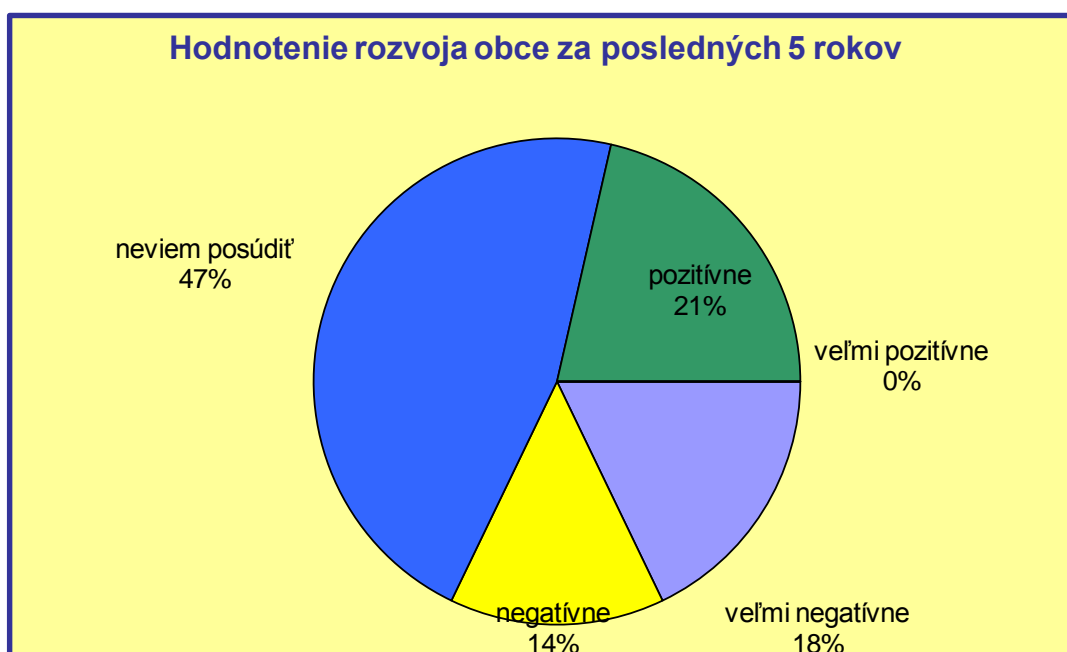
Z hľadiska hodnotenia zapojenosti obyvateľov do diania v obci vyplynulo, že väčšina zúčastnených občanov sa pravidelne v nejakej forme zúčastňuje na udalostiach v obci či už ide o voľby, podujatia organizované obcou, alebo iné.

Graf 8: Zapojenosť obyvateľov do diania v obci

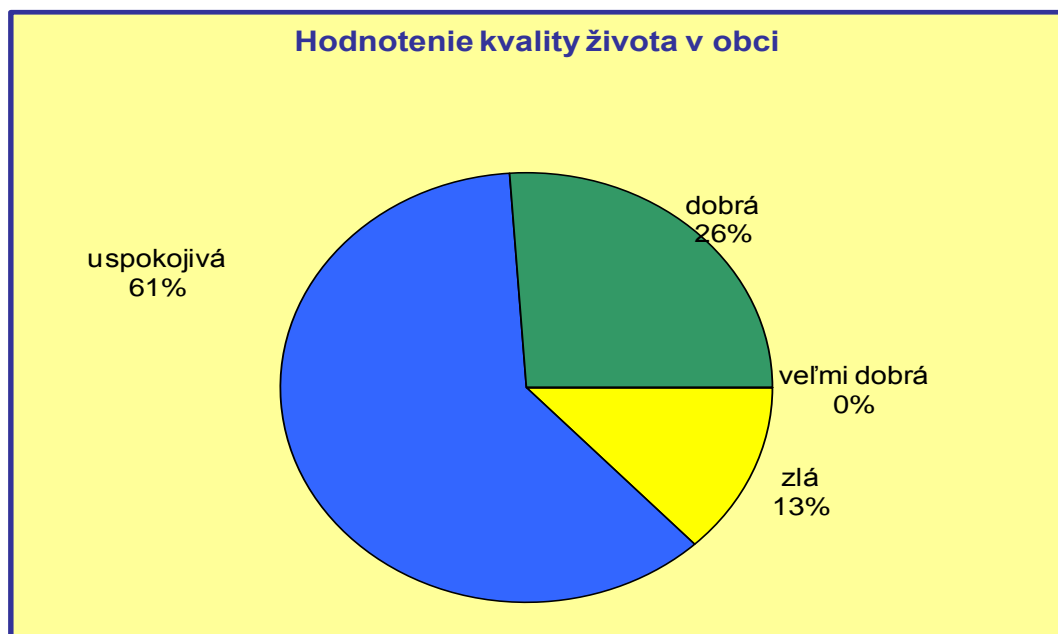
Z hľadiska hodnotenia rozvoja obce za posledných 5 rokov považuje 21 % respondentov vývoj za pozitívny, 14 % za negatívny a 18 % za veľmi negatívne.

Graf 9: Hodnotenie rozvoja obce za posledných 5 rokov

Pri hodnotení kvality života v obci vyplynulo z ankety, že 26 % respondentov hodnotí kvalitu života v obci ako dobrú, 61 % respondentov ju hodnotí ako uspokojivú a 13 % respondentov hodnotí kvalitu života ako zľú.

Graf 10: Hodnotenie kvality života v obci

4.2. Opatrenia a aktivity

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 4.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Cieľ opatrenia: Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

Stručná charakteristika opatrenia: Pre zabezpečenie ekonomického rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 4.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Cieľ opatrenia: Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 4.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ opatrenia: Cieľom je prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb ako aj potrieb firiem sídliačich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 4.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Cieľ opatrenia: Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratického systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikulturálnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predsudkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 4.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Cieľ opatrenia: Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 4.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Sumarizácia nákladov na jednotlivé opatrenia:

Opatrenie	Počet aktivít	suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	3	9 320
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	3	20 250
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	5	10 920
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	1	565
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	2	10 070

Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania financovania s uvedením potenciálneho zdroja
- *Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie):* finančné náklady, ktoré nie sú kalkulované v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu, ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciách, pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov s využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma, ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok.

1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Aktivita: Vypracovanie PHSR
Popis: Vypracovanie programového dokumentu obce v zmysle usmernenia MVRR SR.
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2008 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 30 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 30
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Územný plán obce
Popis: Rozvoj výstavby
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 200 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Pozemkové úpravy - komasácia
Popis: majetkové vysporiadanie nehnuteľností v správe obce /MK, ver. plochy, športový areál a pod./
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2013) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 9000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 90 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 9090
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): negatívny - zvýšenie bežných výdavkov o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: nulový

2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia šetrného využívania prírodných zdrojov

Aktivita: vybudovanie kanalizácie v obci
Popis: Obec v súčasnosti nedisponuje vybudovanou kanalizáciou , je potrebné odkanalizovanie sídiel
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2013) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 20000 možnosti financovania: Operačný program Životné prostredie 2007 - 2013 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 1000
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

Aktivita: Vybudovanie kompostoviska

Popis: vybudovanie zberného miesta pre druhotné suroviny v rámci separácie odpadu

prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia

Plánovaný rok realizácie: 2010

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 150

možnosti financovania: Envirofond

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 7,5

Dopady:

dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

Aktivita: Starostlivosť a úprava verejného priestranstva a verejnej zelene

Popis: obnova a výsadba verejnej zelene a vybudovanie oddychovej zóny s altánkom

prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia

Plánovaný rok realizácie: 2011 (podľa finančných možností v období: 2013)

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 100

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 100

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný

dopad na kvalitu života: pozitívny

3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Aktivita: Rekonštrukcia objektu OcÚ a KD
Popis: Modernizácia miestnej infraštruktúry v obci. Rekonštrukcia zahŕňajúca zateplenie obvodových stien, výmenu okien, dverí, opravu strechy a vybudovanie nových kancelárií a internetovej miestnosti
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 5000 možnosti financovania: Program rozvoja vidieka, Opatrenie 3.4.1 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 200 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
Popis: Skvalitnenie lokálnej infraštruktúry, zvýšenie bezpečnosti občanov s prioritou vybudovania chodníka pri štátnej ceste
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2009 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 4000 možnosti financovania: Program rozvoja vidieka, Opatrenie 3.4.2 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 170 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 170
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Dobudovanie plynofikácie v obci
<p>Popis: dobudovanie plynofikácie vo vedľajších častiach obce</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 1000</p> <p>možnosti financovania: Envirofond</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: úprava premostení prístupových rebríkov a odkrovinovanie obvodových múrov na hrade Liptov
<p>Popis: úprava premostení prístupových rebríkov a odkrovinovanie obvodových múrov na hrade Liptov, ktorá je považovaná za kultúrnu pamiatku</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 50</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: rekonštrukcia objektu MŠ
<p>Popis: v rámci rekonštrukcie bude realizovaná výmena okien a zateplenie budovy</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2010)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 500</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 500</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Aktivita: bytová výstavba
<p>Popis: výstavba 10 nových bytových jednotiek v obci</p> <p>prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 500</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 65</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 190</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Aktivita: vybudovanie termálneho kúpaliska a penziónu s celoročnou prevádzkou
Popis: vybudovanie termálneho kúpaliska a penziónu s celoročnou prevádzkou v rekreačnej časti obce
prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2013) zodpovedný za realizáciu: obec + investor dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 10000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
Dopady: dopad na zamestnanosť: veľmi pozitívny - viac ako 10 nových prac.príležitostí dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Vytvorenie bezplatného prístupu obyvateľstva k internetu
Popis: Vytváranie vhodných podmienok na komunitný rozvoj vzdelávanie sa občanov (zvyšovanie počítačovej gramotnosti)
prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov Plánovaný rok realizácie: 2010 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 20 možnosti financovania: Program rozvoja vidieka, Opatrenie 3.4.1 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

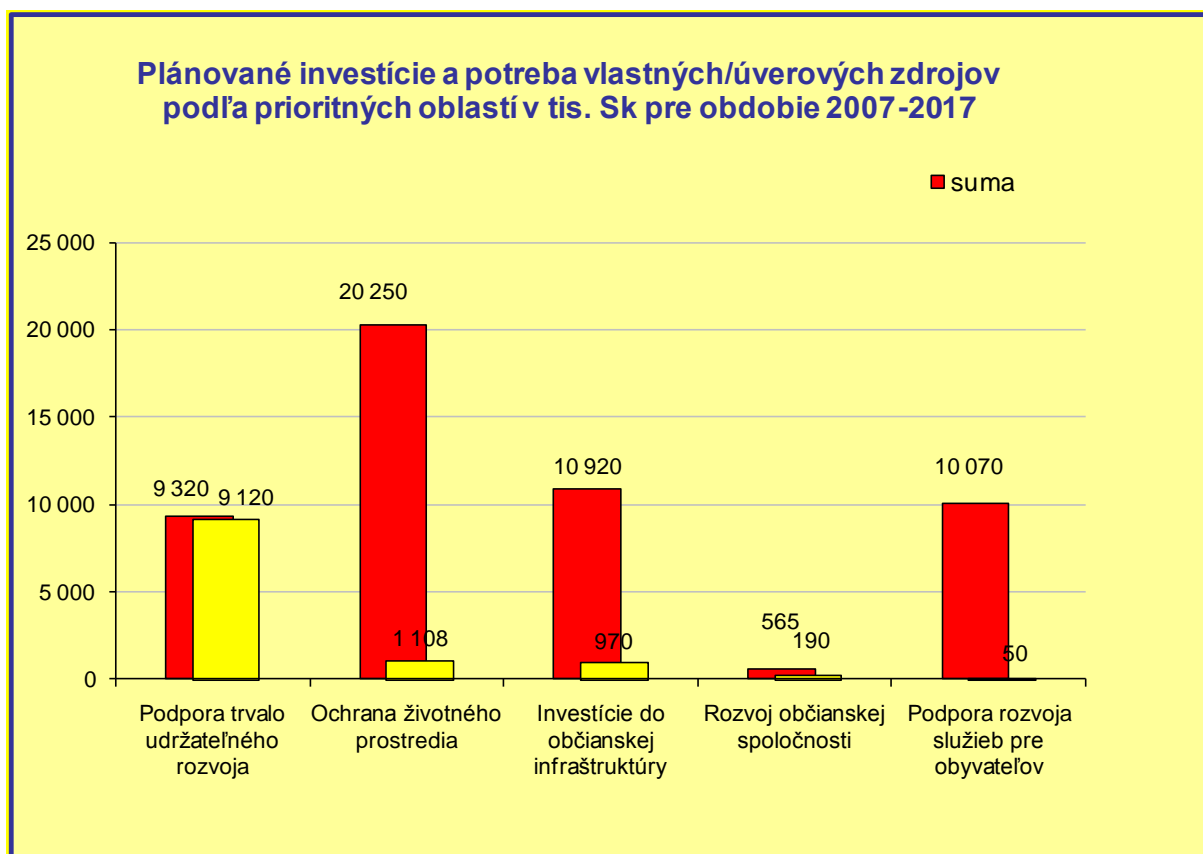

4.3 Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva z piatich prioritných oblastí určených v kapitole 4.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

- investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

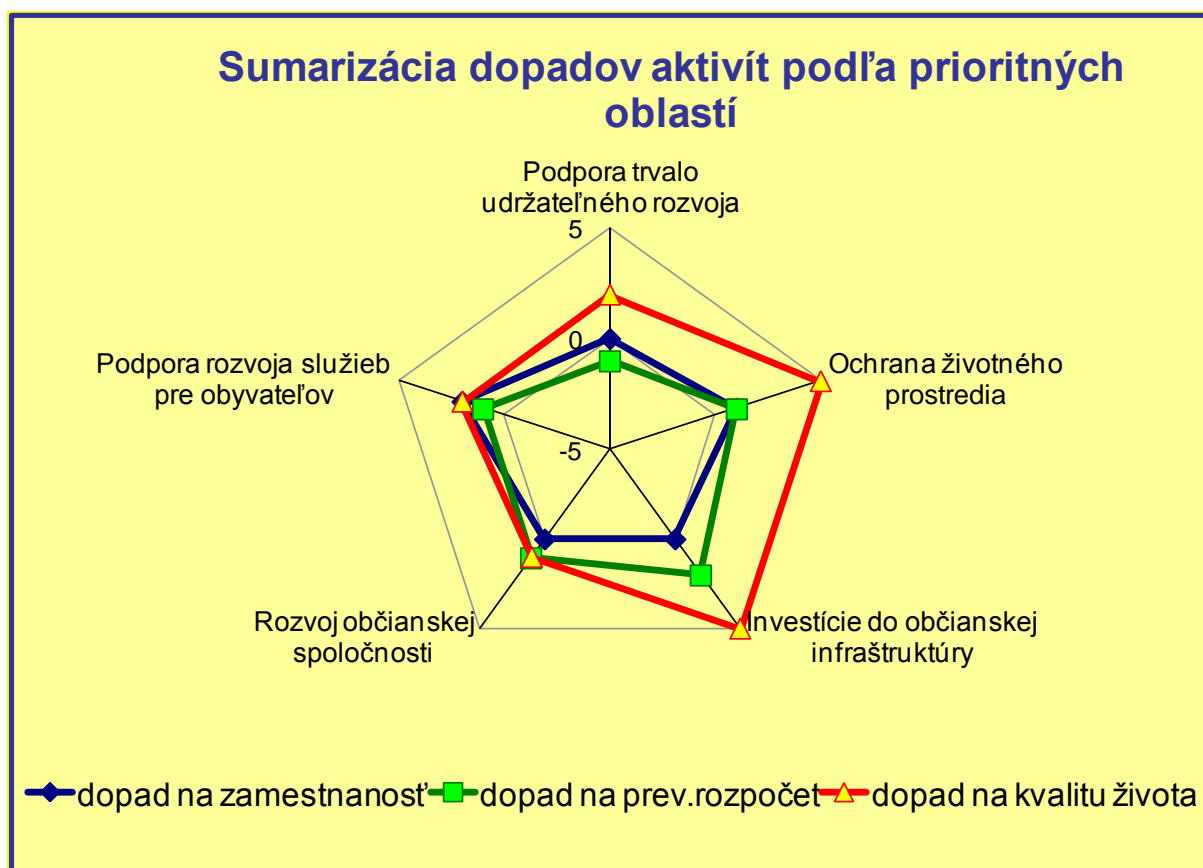

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo-udržateľný.

4.4 Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 4.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- ☐ plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť

- ☐ kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a Ochrana životného prostredia
- ☐ dopad na rozpočet obce je prevažne neutrálny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

5. FINANČNÝ PLÁN

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2007 sa v roku 2007 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 8,9%, rast zamestnanosti o 0,8% a rast reálnych miezd o 4,1%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,7%. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2008 daňové príjmy, dotácie a transfery. V roku 2008 sa plánuje ich výnos v sume 58,4 mld. Sk. Z výnosov týchto daní a transferov musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 3,1 mld. Sk a výnos z príjmov právnických osôb sa odhaduje na 58,4 mld. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 18,9 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2007 nárast o 12%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
 - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
 - **spolufinancovať europrojekty** – v rámci Programu rozvoja vidieka v opatrení Obnova a rozvoj obcí je síce intenzita pomoci 100 %, predpokladá sa však 5 % - ná spoluúčasť na dani z pridanej hodnoty, v ďalších opatreniach je štandardne nevyhnutné podieľať sa časťou 5 % na spolufinancovaní europrojektov. Tento podiel vzrastie, ak berieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
 - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené. Podstatným parametrom pre získanie dotácie na výstavbu obecných bytov bude projektovaná rozloha obytnej plochy jednotlivých b.j.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osôh
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2007, Súvaha obce k 31.12.2007 (Skrátená forma):

	tis. Sk	
neobežný majetok spolu	8 795	86,5%
dlhodobý nehmotný majetok		0,0%
dlhodobý hmotný majetok	6 500	64,0%
<i>pozemky</i>	19	0,2%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	6 077	59,8%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>	48	0,5%
<i>dopravné zariadenia</i>	0	0,0%
<i>pestovateľské celky trvalých porastov</i>	0	0,0%
<i>obstaranie HIM</i>	0	0,0%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	356	3,5%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
dlhodobý finančný majetok	2 295	22,6%
obežný majetok	1 369	13,5%
<i>zásoby</i>	0	0,0%
<i>pohľadávky</i>	-2	0,0%
<i>finančný majetok</i>	1 371	13,5%
rozpoctové účty, z toho:	0	0,0%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	0	0,0%
majetok spolu	10 164	100,0%
vlastne zdroje	10 016	98,5%
<i>majetkové fondy</i>	8 405	82,7%
<i>financne a peňažne fondy</i>	0	0,0%
<i>výsledok hospodárenia</i>	1 611	15,9%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.	0	0,0%
cudzí zdroje	148	1,5%
<i>dlhodobé záväzky</i>	25	0,2%
<i>krátkodobé záväzky</i>	123	1,2%
<i>bankové úvery</i>	0	0,0%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
pasíva celkom	10 164	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 6500 tis. Sk. Tvoreným je predovšetkým skupinou stavby (6077 tis. Sk; 59,8% majetku obce).

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	1 248 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	1 248 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	1 246 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	1 246 tis. Sk
ukazovateľ zadĺženosti	1,46%
miera zadĺženosti	1,48%
úverová záťažnosť	0,00%
miera opotrebenie stavieb	47,4%
miera opotrebenia zariadení a tech.	74,3%

Momentálna likvidita (likvidita 1. stupňa) je kladná, čo je potrebné hodnotiť mimoriadne pozitívne. Uvedené naznačuje, že obec nemá problémy s včasným uhrádzaním svojich krátkodobých záväzkov. Úverové zaťaženie obce je nulové čo je predpokladom pre začiatok nových investícií.

O perspektívnom hospodárení a dostatočnom objeme likvidných prostriedkov vypovedá kladná hodnota likvidity 2. a 3. stupňa za rok 2007.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pod likviditou rozumieme schopnosť obce uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho, z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,00 do 0,60.

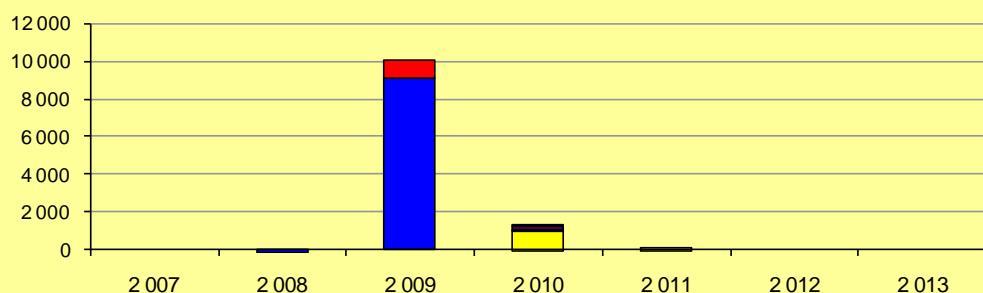
Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopný zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ je pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Ukazovateľ likvidity 3. stupňa udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodarí premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Výška potreby vlastných zdrojov podľa prioritných oblastí a času realizácie v tis. Sk

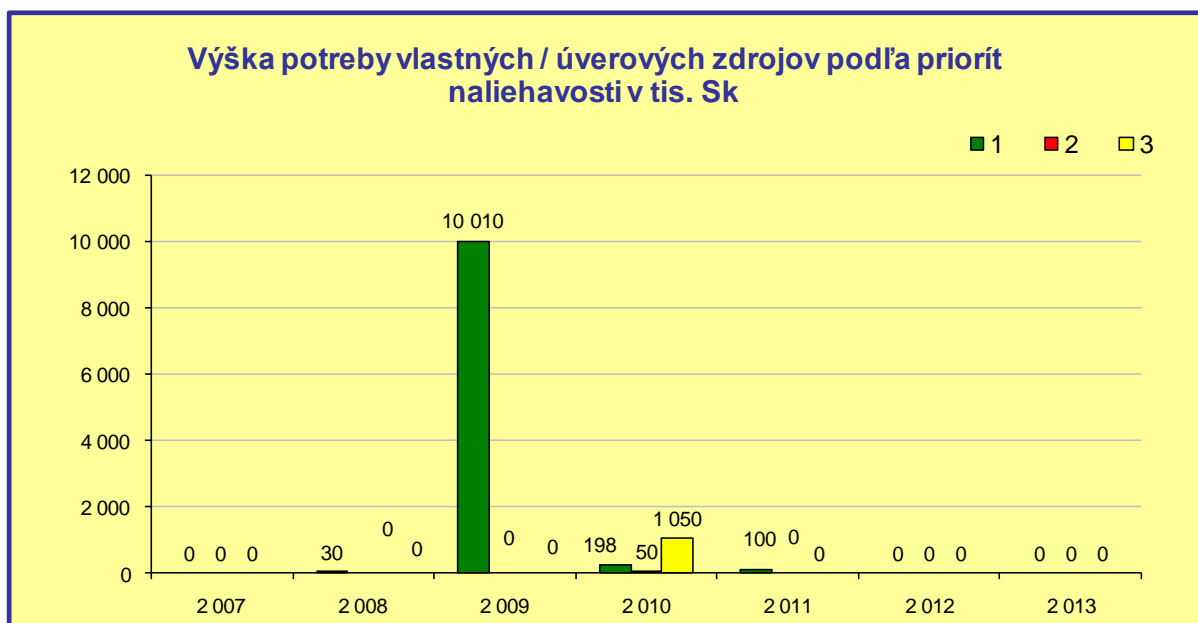
- Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov
- Investície do občianskej infraštruktúry
- Podpora trvalo udržateľného rozvoja
- Rozvoj občianskej spoločnosti
- Ochrana životného prostredia

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predpokladá vyššie investície v prvých rokoch, nakoľko sa počíta aj s prípadným úverovým financovaním s následným splácaním v ďalších rokoch.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- ☐ **Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EÚ.
- ☐ **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EÚ. V prípade nezískania uvedených prostriedkov budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- ☐ **Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi, ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou.

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.).

5.1 Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 4.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

Rozdelenie financií na programovacie obdobie										
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje							Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje						
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionáln e zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2007										
2008	30	30		30			30			
2009	19 210	19 210	6 750	12 460	2 250		10 210			
2010	31 785	31 785	23 616	8 169	7 872		298			
2011	100	100		100			100			
2012										
2013										
Spolu	51 125	51 125	30 366	20 659	10 122		10 538			

Údaje sú v tis. Sk

5.2 Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Doleuvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Rozdelenie financií na priority a opatrenia									
prioritná pblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionáln e zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
1	9 320	9 320		9 320			9 320		
2	20 250	20 250	15 107	5 143	5 036		108		
3	10 920	10 920	7 463	3 458	2 488		970		
4	565	565	281	284	94		190		
5	10 070	10 070	7 515	2 555	2 505		50		
Spolu	51 125	51 125	30 366	20 759	10 122		10 638		

Údaje sú v tis. Sk

6. ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- ☐ orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- ☐ hierarchickým usporiadaním cieľov,
- ☐ riadením na základe procesov,
- ☐ permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- ☐ permanentným učením sa a inováciou,
- ☐ rozvíjaním partnerstiev,
- ☐ zodpovednosťou voči verejnosti.

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahradiateľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 4.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu, zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje, akými sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponesie zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

6.2 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- ☐ každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- ☐ každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie,
- ☐ vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- ☐ vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov,

ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 4.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedená tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorít							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodárska oblasť, sociálna a technická infraštruktúra a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný vo SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja, Plánu rozvoja vidieka SR na roky 2007-2013 a Národného strategického referenčného rámca so zameraním na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné.

Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne doplňovať o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

